

REFERAT Ældre- og Omsorgsudvalget_2018-21 d. 12-08-2019

Mødedato Mandag d. 12. august 2019 kl. 19:30

Mødested Udvalgsværelse 2

Indholdsfortegnelse

Meddelelser.....	3
Forslag til beslutning fra kommunalbestyrelsesmedlem Sine Heltberg om fritidsjob på plejecentre...	5
Forslag til beslutning fra rådmand Balder Mørk Andersen om træning for kommunale medarbejdere	7
Status 2018 på rapportering af utilsigtede hændelser.....	9

Punkt 83: Meddelelser

00.22.00-P35-91-19

Sagsfremstilling

Formanden gennemgik meddelelsepunkterne. Udvalget anmodede om at få en statusrapport omkring brugen af pårørendekoordinator ved lejlighed.

1. Fællesmøde mellem Ældre- og Omsorgsudvalget og Ældrerådet.

Som opfølgning på udvalgets ønske planlægges der et fællesmøde mellem Ældre- og Omsorgsudvalget og Ældrerådet den 12. december 2019 kl. 12.00-13.00. Mødet er det første fællesmøde efter det nyvalgte Ældreråd konstituerede sig den 4. april 2019. Mødet vil blive planlagt i samarbejde med Ældrerådet.

2. Temabesøg 2. halvår 2019

Ældre- og Omsorgsudvalget godkendte den 26. november 2018 (pkt. 114) planen for afvikling af temabesøg i 2019.

Som besluttet af udvalget blev temabesøget om Smart sundhed den 27. maj 2019 udskudt til efter sommerferien. Temabesøget planlægges i stedet afholdt mandag den 28. oktober 2019 kl. 9.00-10.30. Endvidere foreslås temabesøget den 25. november 2019 at omhandle genoptræningsområdet. Det planlagte temabesøg om samarbejde med "Nyt Bispebjerg Supersygehus" som akuthospital samt plejeboligmasterplan udskydes dermed til 2020.

3. Dimensionering af uddannelse til sygeplejerske, Sosu-assistent og Sosu-hjælper

I forbindelse med 3-partsforhandlingerne, der indgås mellem region, kommuner og relevante fagforbund, foretages der en løbende vurdering af arbejdsmarkedet og det fremtidige behov for arbejdskraft. På baggrund af de aktuelle rekrutteringsudfordringer for social- og sundhedspersonale, den forventede afgang fra arbejdsmarkedet samt den demografiske udvikling er det besluttet, at øge det årlige optag på uddannelserne til hhv. sygeplejerske, Sosu-assistent og Sosu-hjælper. Derudover er det besluttet, at kommunerne pr. 1. januar 2020 overtager det fulde ansættelsesansvar for Sosu-assistentelever og Sosu-hjælperelever, der tidligere har været delt mellem kommuner og region.

Samlet betyder det, at Frederiksberg Kommune i 2020 i forhold til dimensioneringen skal øge antallet af Sosu-hjælperelever med 13 og antallet af Sosu-assistentelever med 21. Derudover kommer der som følge af overdragelse af ansættelsesansvaret på Sosu-assistentuddannelsen en forøgelse på 22 elever. Antallet af sygeplejestuderende vil ligeledes blive øget i 2020, men fordelingen mellem kommunerne er endnu ikke aftalt. Forholdene er nærmere beskrevet i sagen "Status på fastholdelse og rekruttering af sundhedsfagligt personale på sundheds- og ældreområdet", som Udvalget behandlede den 3. juni 2019, pkt. 76.

Med Finanslovsaftalen for 2019 blev der via bloktilskuddet afsat 30,0 mio. kr. årligt i 2020 og 2021 til at understøtte kommunernes implementering af dimensioneringsaftalen.

Frederiksberg Kommune har indgået et samarbejde med Diakonissestiftelsen ift. Social- og sundhedsuddannelserne. Uddannelserne til professionssygeplejersker sker i et samarbejde med Diakonissestiftelsen og Københavns Professionshøjskole.

4. Pårørendekoordinator

Siden den 1. marts 2019 har pårørende til borgere med alvorlig sygdom eller svækkelse i Frederiksberg Kommune kunnet få råd og vejledning af en pårørendekoordinator. Formålet er at skabe øget trivsel og livskvalitet hos de pårørende ved bl.a. at skabe et smidigere tværfagligt og tværsektorielt forløb for hele familien samt ved at sørge for, at pårørende i højere grad oplever at blive aktive medspillere i forhold til opfyldelse af behov i hjemmet.

Pårørendekoordinatoren kan være behjælpelig både i forløb internt i Frederiksberg Kommune og forløb, hvor hospitaler og/eller praktiserende læger er involveret,

Pårørendekoordinatoren kan guide og rådgive pårørende til kommunale tilbud, patientforeninger eller andre netværk, eller blot være samtalepartner for den pårørende, der har behov for støtte eller social vejledning. Samtalerne kan foregå i telefonen, i den pårørendes hjem eller på rådhuset. Pårørendekoordinatoren kan ikke træffe afgørelse om bevilling af ydelser.

Tilbuddet er åbent for pårørende til ældre eller andre med kronisk sygdom eller svækkelse, som modtager hjælp eller støtte fra Frederiksberg Kommunes Sundheds- og Omsorgsafdeling, herunder er afhængig af hjælpemidler eller er på plejecenter.

Der er udarbejdet en folder om Pårørendekoordinator-funktionen, som er tilgængelig på Frederiksberg Kommunes hjemmeside og kommunens institutioner/områder og hos praktiserende læger samt de hospitaler, der samarbejdes med.

Oprettelse af Pårørendekoordinator-funktionen er en del af budgetforliget for 2019.

5. Vandskade på plejecenteret Kastanjehaven

Den 25. juli 2019 fik plejecenteret Kastanjehaven en større vandskade. Et eksternt rengøringsfirma skulle rengøre en bolig efter en afdød beboer, og under rengøringen blev sprinklersystemet beskadiget, hvilket medførte massiv vandskade. Ingen beboere eller medarbejdere kom til skade.

Produktionskøkkenet og en bolig blev særlig ramt, hvorefter beboeren blev genhuset på plejecenteret Ingeborggården. Der bliver muligvis behov for at genhuse yderligere 2 beboere.

Fødevarestyrelsen godkendte den 26. juli, at Kastanjehavens madproduktion kan fortsætte, herunder leveringen til øvrige plejecentre.

Punkt 84: Forslag til beslutning fra kommunalbestyrelsesmedlem Sine Heltberg om fritidsjob på plejecentre

00.15.00-A00-126-18

Resume

Socialdemokratiet har stillet et beslutningsforslag om, at Frederiksberg Kommune ansætter unge under 18 år i fritidsjob på plejecentrene. Forslaget blev behandlet i Ældre- og Omsorgsudvalget den 21. januar 2019, der udsatte sagen efter drøftelse og sendte sagen i høring i Frederiksberg Ælde- og Omsorgsudvalget den 1. april 2019, der indstillede, at Magistraten oversendte punktet til drøftelse vedr. budget 2020 og overslagsårene. Magistraten besluttede den 29. april 2019 at sende sagen retur til Ældre- og Omsorgsudvalget med anmodning om nærmere belysning af de økonomiske konsekvenser. Denne sag beskriver de økonomiske konsekvenser og forelægges til beslutning.

Beslutning

Ældre- og Omsorgsudvalget indstiller, at oprettelse af fritidsjob på plejecentrene oversendes til drøftelserne vedr. budget 2020.

Indstilling

Social-, Sundheds- og Arbejdsmarkedsområdet indstiller, at udvalget indstiller, at forslaget forkastes.

Sagsfremstilling

Magistraten behandlede beslutningsforslaget den 29. april 2019 (pkt. 157), hvor Ældre- og Omsorgsudvalget havde indstillet, at Magistraten oversendte forslaget til drøftelserne vedr. budget 2020 og overslagsårene.

På mødet besluttede Magistraten at sende sagen retur til Ældre- og Omsorgsudvalget med anmodning om nærmere belysning af de økonomiske konsekvenser.

Såfremt der er et ønske om at afprøve fritidsjob for unge på plejecentrene, kan en mulig model være at etablere en ordning som et pilotprojekt i 2020-2021, hvor der oprettes op til 6 fritidsjob af 4 timer om ugen fordelt på udvalgte plejecentre i Frederiksberg Kommune. Rekruttering af de unge til pilotprojektet sker via jobopslag etc. Ungecenter Frederiksberg kan via jobopslagene motivere unge med interesse for stillingerne til at søge, herunder som en del af arbejdet med mønsterbrydning.

Som det fremgår af nedenstående økonomiafsnit estimeres den årlige udgift til et pilotprojekt til 100.000 kr.

Oprindelig sagsfremstilling, behandlet i Magistraten den 29. april 2019, pkt. 157:

På møde i kommunalbestyrelsen den 12. november 2018 (pkt. 228) fremlagde kommunalbestyrelsesmedlem Sine Heltberg et beslutningsforslag vedr. ansættelse af unge i fritidsjob på plejecentrene.

”Socialdemokratiet foreslår, at der ansættes unge under 18 år på plejehjemmene til at gå ture, spille kort og hygge med beboerne. Det kan øge livskvaliteten for de ældre, være med til at tiltrække flere unge til pleje- og omsorgssektoren, og derudover er det godt for de unge at have et meningsfyldt fritidsjob. Det bemærkes, at Horsens Kommune har stor succes med at ansætte unge nogle timer om ugen på plejecentrene.”

Beslutningsforslaget blev oversendt til behandling i Ældre- og Omsorgsudvalget, der efter drøftelse udsatte sagen og sendte sagen i høring i MED og i Ælde- og Omsorgsudvalget inden sagen på ny forelægges udvalget.

Forvaltningen har modtaget i alt 10 høringssvar (bilag 1).

Sammenfatning af høringssvarene

Ælde- og Omsorgsudvalget finder, det er en god ide at give unge under 18 år mulighed for at få et meningsfyldt fritidsjob og for at lære plejecentrene bedre at kende. Men når konsekvensen bliver, at frivillige medarbejdere og uddannede lønnede medarbejdere vil blive berørt, kan Ælde- og Omsorgsudvalget ikke anbefale forslaget.

Det fremgår af høringssvarene, at plejecentrene allerede tilbyder beboerne en række aktivitetstilbud. Disse varetages af det faste personale eller af frivillige medarbejdere. Høringssvarene lægger vægt på, at beboerne har komplekse behov, som kræver, at medarbejderne har særlige faglige kompetencer. Samtidig anføres det, at det faglærte personale vil skulle bruge

uforholdsmæssigt meget tid på at instruere unge i fritidsjob til at varetage opgaver på plejecentret. Plejecentrene er positive overfor at introducere unge til sektoren; bl.a. via praktikforløb.

9 ud af de 10 høringssvar kan ikke anbefale, at der ansættes unge i fritidsjob på plejecentrene. 1 høringssvar er positiv overfor forslaget.

Forvaltningens kommentar

Forvaltningen har igangsat en række initiativer, der skal imødekomme den generelle udfordring om rekruttering og fastholdelse af medarbejdere inden for pleje- og omsorgssektoren. Initiativerne blev forelagt Ældre- og Omsorgsudvalget den 19. november 2018 (pkt. 106).

I regi af Ungecentret er der etableret en Fritidsjobindsats, som overvejende benyttes af 15-17 årige. Kontakten består bl.a. af vejledning samt matchning via virksomhedsnetværket. Elever i 8., 9. og 10. klasse har mulighed for at komme i erhvervspraktik i plejecentrene. Ca. 3 elever benytter sig årligt af denne mulighed, som de selv finder. Derudover er der etableret et samarbejde mellem Dronning Anne-Marie Centret, OK-Fonden Lotte samt Den boligsociale indsats i forhold til lommepengejob til unge.

Plejecentrene har en række initiativer, der skal sikre, at beboerne har en varieret hverdag bl.a. ved hjælp af frivillige medarbejdere. Derudover vurderer Forvaltningen, at de positive erfaringen fra Horsens Kommune ikke står i rimeligt forhold til det ressourceforbrug, der vil være forbundet med at ansætte unge i fritidsjob på plejecentrene.

Økonomi

Økonomien i ordningen afhænger af fritidsjobbernes alder, idet timelønnen afhænger af, om den unge er 14,15-16 eller 17 år gammel. Det skønnes, at ordningen vil medføre udgifter på ca. 100.000 kr. årligt.

Borgmesterpåtegning

Nej

Behandling

Ældre- og Omsorgsudvalget den 1. april 2019

Magistraten den 29. april 2019

Ældre- og Omsorgsudvalget den 12. august 2019

Magistraten den 19. august 2019

Kommunalbestyrelsen den 26. august 2019

Historik

Sagen blev behandlet i Kommunalbestyrelsen den 12. november 2018 og oversendt til behandling i Ældre- og Omsorgsudvalget den 21. januar 2019. Ældre- og Omsorgsudvalget besluttede at udsætte sagen efter drøftelse og sendte sagen i høring i MED og i Ældrerådet inden sagen på ny forelægges udvalget.

Ældre- og Omsorgsudvalget behandlede sagen den 1. april 2019.

Sagen blev behandlet i Magistraten den 29. april 2019, der sendte sagen retur til Ældre- og Omsorgsudvalget med anmodning om nærmere belysning af de økonomiske konsekvenser af beslutningsforslaget.

Bilag

Bilag 1 Fritidsjob på plejecentre - høringssvar

Punkt 85: Forslag til beslutning fra rådmand Balder Mørk Andersen om træning for kommunale medarbejdere inden for pleje, køkken og rengøring

00.01.00-A00-38-19

Resume

Rådmand Balder Mørk Andersen har stillet forslag til beslutning om obligatorisk træning for kommunale medarbejdere inden for pleje, køkken og rengøring. Forskning peger på, at træning kan forebygge smerter og forebygge for tidlig afgang fra arbejdsmarkedet, men der er ikke fundet evidens for, at det kan reducere sygefraværet.

Beslutning

Ældre- og Omsorgsudvalget udsatte sagen, idet der ønskes yderligere inddragelse af Københavns Kommunes erfaringer og Just Bendix Justesens ph.d.-afhandling fra 2015 og forelæggelse af et konkret forslag til et mindre pilotprojekt i hjemmeplejen.

Indstilling

Social-, Sundheds- og Arbejdsmarkedsområdet indstiller, at udvalget indstiller, at forslaget forkastes.

Sagsfremstilling

Rådmand Balder Mørk Andersen har den 8. april 2019, pkt. 95, stillet forslag til beslutning om træning for kommunale medarbejdere inden for pleje, køkken og rengøring.

”SF foreslår, at der iværksættes et forsøgsprojekt på Frederiksberg, hvor kommunalt ansatte inden for pleje, indkøb og køkken kommer til at træne i arbejdstiden.

I SF ønsker vi generelt at modarbejde nedslidning hos ansatte i Frederiksberg Kommune. Især social- og sundhedsassistenter er en af de mest udsatte medarbejdergrupper. Derfor foreslår vi at der efter en hørings- og udviklingsproces forankret i MED-systemet gennemføres et forsøgsprojekt med obligatorisk træning i arbejdstiden efter en model som medarbejdere og ledere i fælleskab har været med til at beslutte.

I udgangspunktet forestiller vi os i SF at modellen bliver lokalt forankret og fleksibel, således at den er åben for ændringer og løbende kan blive afpasset, således at de ansatte sikres medejerskab til projektet.

Det bemærkes, at forskning peger på, at der skal trænes minimum en time om ugen, for at der kan spores en effekt på sygefraværet.”

Kommunalbestyrelsen oversendte beslutningsforslaget til behandling i Sundheds- og Forebyggelsesudvalget og Ældre- og Omsorgsudvalget.

Forvaltningens bemærkninger

Forskning på området peger på, at fysisk træning på arbejdspladsen kan forebygge smerter i bl.a. lænderyg og skuldre, ligesom undersøgelser tyder på, at træning kan forebygge for tidlig tilbagetrækning fra arbejdsmarkedet. Derimod er der ikke fundet evidens for, at træning kan reducere sygefraværet. Sandsynligheden for at træningen har god effekt øges, såfremt den tilrettelægges som såkaldt Intelligent Træning; Det vil sige træning, der er tilrettelagt individuelt, så der tages højde for den enkelte medarbejders arbejdsbelastning og fysiske, kropslige, organisatoriske og praktiske barrierer samt fysiske sundhed.

Frederiksberg Kommune har stort fokus på medarbejdernes sundhed og på at forebygge nedslidning, hvor der bliver lagt vægt på motivation og oplysning. Afsættet er en individuel tilgang baseret på frivillighed og ansvarliggørelse i forhold til egen sundhed. Derudover tilbyder kommunen bl.a. fysioterapi til medarbejderne i form af rådgivning, fysioterapeutisk behandling på Sundhedscentret og træning på arbejdspladsen. Formålet er både at forebygge fysisk belastning på arbejdspladsen og hjælpe medarbejdere, der i forvejen har en skade eller smerter, der kræver behandling. Fysioterapeuten tilbyder både individuelle samtaler og gruppesamtaler.

Derudover kan medarbejderne benytte kommunens firmaaftale på fitness- og motionsområdet, ligesom kommunen deltager i den årlige DHL Stafet og kampagnen ’Vi cykler på arbejde’.

På plejecentre og i Hjemmeplejen har man stort fokus på medarbejdernes fysiske arbejdsmiljø. I forbindelse med Smart sundhed (ÆOU 20. maj 2019, pkt. 57) er der investeret i en række velfærdsteknologiske løsninger, som både gør borgerne

mere selvhjulpne og fremmer et godt arbejdsmiljø. Eksempelvis er der indført halv- og helautomatiske senge på flere af kommunens plejecentre.

Forvaltningen vurderer, at et forsøg med obligatorisk træning vil bryde med den gældende praksis i arbejdsmiljøorganisationen i Frederiksberg Kommune med motionstilbud baseret på frivillighed suppleret med individuel behandling på konkret foranledning. Sammenholdt med, at der ikke er fundet evidens for, at træning reducerer sygefraværet finder forvaltningen ikke, at der er belæg for at fravige frivillighed som et bærende princip i forhold til arbejdet med medarbejdernes sundhed.

Forslagets afledte konsekvenser

Frederiksberg Kommune disponerer over i alt 12 plejecentre, hvor af 4 er kommunale og de øvrige enten selvejende eller på kontrakt. Såfremt der skal indføres obligatorisk træning for medarbejderne på de ikke-kommunale plejecentre vil det forudsætte, at der indgås en ny driftsoverenskomst/kontrakt.

Hvis Frederiksberg Kommune beslutter at indføre træning i arbejdstiden for medarbejderne på plejecentrene, vil det betyde, at der går tid fra beboerne, idet det ikke forventes, at tiden til træning vil blive opvejet af et reduceret sygefravær.

Visiterede borgere i Frederiksberg kommune kan vælge mellem den kommunale hjemmepleje og to private leverandører. Den kommunale hjemmepleje er organiseret ud fra den såkaldte Bestiller-Udfører-Model. Hvis Frederiksberg Kommune beslutter at indføre træning for medarbejderne i den kommunale hjemmepleje vil det betyde, at timeprisen pr. leveret time vil stige, idet det ikke forventes, at tiden til træning vil blive opvejet af et reduceret sygefravær.

Medarbejderomkostninger

Hvis medarbejderne skal gennemføre en times træning indenfor deres eksisterende arbejdstid, vil det være nødvendigt at foretage en tilsvarende opnormering af personalet på området. Dette er en forudsætning for, at de opgaver, medarbejderne på nuværende tidspunkt varetager blandt borgerne, også vil kunne håndteres, efter at ordningen træder i kraft. Samlet set vil dette kræve minimum 26 ekstra årsværk blandt gruppen af SOSU'er og sygeplejersker, hvilket svarer til en årlig merudgift på ca. 9,6 mio. kr.

Dertil kommer, at Intelligent Træning kræver særligt tilrettelagte træningsforløb baseret på den enkelte medarbejders arbejdsforhold og fysiske sundhed og livsstil. Programmet skal evalueres årligt, mhp. at tilrette det til medarbejderens aktuelle situation. Indførelse af Intelligent Træning vil derfor kræve, at man inddrager eksterne konsulenter med særlige kompetencer indenfor feltet. Medudgiften til dette anslås til ca. 1.000 kr. pr. medarbejder til opstart og 500 kr. årligt til vedligeholdelse af programmet. Udgiften til dette er i år 1 estimeret til i alt ca. 0,9 mio. kr. og de efterfølgende år til i alt 0,5 mio. kr.

Samlet set giver dette som minimum følgende merudgifter, såfremt ordningen indføres på området:

Udgifter i mio. kr.	2020	2021 og frem
Opnormering af medarbejdere	9,6 mio. kr.	9,6 mio. kr.
Intelligent Træning	0,9 mio. kr.	0,5 mio. kr.
I alt	10,5 mio. kr.	10,1 mio. kr.

Det forudsættes i ovenstående, at træning kan foregå indenfor kommunens eksisterende fysiske rammer og nuværende træningsudstyr. Såfremt dette ikke er tilfælde, vil udgifterne stige væsentligt.

Økonomi

Sagen har ingen bevillingsmæssige konsekvenser.

Borgmesterpåtegning

Nej

Behandling

Ældre- og Omsorgsudvalget og Sundheds- og Forebyggelsesudvalget den 12. august, Magistraten den 19. august og Kommunalbestyrelsen den 26. august 2019.

Punkt 86: Status 2018 på rapportering af utilsigtede hændelser

29.00.00-K07-1-19

Resume

Frederiksberg Kommune har udarbejdet Årsrapport for arbejdet med utilsigtede hændelser for 2018. Denne holdes op mod den primo april 2019 udsendte nationale Årsberetning fra Dansk Patientsikkerhedsdatabase 2018. Data fra patientsikkerhedsarbejdet i Frederiksberg Kommune er en vigtig del i det fremadrettede forbedringsarbejde i forhold til at sikre sammenhæng og kvalitet i leverancerne. Status forelægges nu udvalget til orientering.

Beslutning

Ældre- og Omsorgsudvalget

1. tog status på rapportering af utilsigtede hændelser 2018 til efterretning og
2. godkendte, at "Årsrapport 2018 patientsikkerhed" (Bilag 1) sendes til Ældrerådet og Handicaprådet til orientering.

Indstilling

Social-, Sundheds- og Arbejdsmarkedsområdet indstiller, at udvalget

1. tager status på rapportering af utilsigtede hændelser 2018 til efterretning og
2. godkender, at "Årsrapport 2018 patientsikkerhed" (Bilag 1) sendes til Ældrerådet og Handicaprådet til orientering.

Sagsfremstilling

Ældre- og Omsorgsudvalget (pkt. 79) og Socialudvalget (pkt. 94) blev den 20. august 2018 senest orienteret om status på utilsigtede hændelser for 2017. Det er 6. gang, at udvalgene får denne status, hvor der i sagsfremstillingen er inddraget de samme parametre, som i forrige sager, så Frederiksbergs resultater kan sammenlignes med de nationale.

Hvad er en utilsigtet hændelse

En utilsigtet hændelse er karakteriseret ved, at plejen eller behandlingen af en borger ikke går som ventet. Via rapportering og læring fra hændelsen kan forbedrede arbejdsgange sikre at hændelsen ikke sker igen. Utilsigtede hændelse omfatter fejl og hændelser, som ikke skyldes borgerens sygdom, og som har, eller kunne have medført skade for borgeren, og som i mange tilfælde kan forebygges. Eksempler på utilsigtede hændelse er forkert medicinering, tryksår (liggesår) eller faldulykker på baggrund af et nedsat funktionsniveau.

"Nærved" hændelser

"Nærved" hændelser er også rapporteringspligtige, da der også er meget læring herfra i forhold til at forbedre arbejdsgange. "Nærved" hændelserne opdages i tide og har ingen konsekvens for borgerne, men tæller med i det samlede antal utilsigtede hændelser.

Hvor mange hændelser rapporteres

Antallet af rapporterede utilsigtede hændelser er faldet i 2018 i såvel Frederiksberg Kommune, som i de øvrige kommuner i Danmark. Sidstnævnte oplysning kan læses i Dansk Patientsikkerhedsdatabase Årsberetning 2018 jf. bilag 2. I Frederiksberg Kommune blev der i 2017 rapporteret 1719 hændelser og i 2018 1436 hændelser. I forhold til 2017 ses der ca. 140 færre rapporterede medicinfejl og ca. 130 færre rapporterede fald. Analysen her kan være, at de forebyggende handlingsanvisninger fra *I Sikre Hænder* på netop disse to områder, har forebygget nogle hændelser i at opstå. Se afsnittet "I Sikre Hænder".

Det er lovpligtigt at rapportere utilsigtede hændelser

Det har været lovpligtigt at rapportere utilsigtede hændelser på det kommunale område siden oktober 2010 i forbindelse med medicinering, erhvervede infektioner, patientuheld, herunder fald og sektorovergange. I praksis behandles alle hændelser, der kan bidrage til læring og dermed forbedring af patientsikkerheden.

Antallet af rapporterede utilsigtede hændelser stiger i følgende situationer:

- når der forekommer mange utilsigtede hændelser og der fra medarbejdere og ledelse er fokus på at rapportere dem
- når medarbejderne får feedback på rapporteringerne og derved oplever, at de bidrager til forbedringsarbejdet

Antallet af rapporterede utilsigtede hændelser falder i følgende situationer:

- når de forebyggende initiativer fra tidligere utilsigtede hændelser hindrer nye hændelser i at opstå
- når der ikke, fra ledelse og medarbejderes side, er fokus på rapporterings- og læringspligten

Selve rapporteringen sker via Dansk Patientsikkerhedsdatabase, DPSD. Det er medarbejderne på de enkelte enheder (plejecentrene, Hjemmeplejen, Sundhedsplejen og Botilbuddene), der rapporterer hændelserne.

Data fra DPSD kan ikke anvendes til statistiske analyser

Rapportering af utilsigtede hændelser er afhængig af, om der er fokus på opgaven. Det er også vigtigt at være opmærksom på, at det er lokale medarbejdere, der er udpeget til at sagsbehandle og i sidste ende kategorisere de indkomne utilsigtede hændelser og trods introduktion til brug af kriterier og sagsbehandlersystemet, må der også påregnes en vis individualitet i kategoriseringen. Det er også lokalt, der træffes beslutning om at afvise en sag, hvis den ikke skønnes at leve op til kriterierne. Rapporteringen skal således bruges vejledende i forhold til emne og læringsindhold.

Patienters og pårørendes rapporteringsmulighed

Fra september 2011 har det også været muligt for borgere og pårørende at rapportere om utilsigtede hændelser. I 2018 er der på landsplan rapporteret og sagsafsluttet 3430 utilsigtede hændelser fra patienter og pårørende jf. bilag 2. Rapporteringsskemaerne forbeholdt patienter og pårørende er i Dansk Patientsikkerhedsdatabase i 2018 lagt sammen til ét, mere brugervenligt skema.

Frederiksberg Kommune har modtaget og behandlet 7 pårønderrapporter i 2018. Det, der rapporteres om, er oplevede svigt ved behandling og pleje:

- 3 pårørende oplevede at behandling og pleje ikke var optimal, (ernæring via drop, behandling af sår, kateterpleje)
- 2 pårørende oplevede, at planlagte besøg ikke blev leveret, henholdsvis i en aftenvagt og efter en indlæggelse
- 1 pårørende har rapporteret om 2 hændelser, hvor et familiemedlem uhensigtsmæssigt har forladt plejecentret

Alle hændelserne har skabt læring og ledelsen har inviteret de involverede borgere og pårørende til dialog. Da borgere og pårørende ofte er med på sidelinjen i hele pleje- eller behandlingsforløbet, har de mulighed for at opdage manglende sammenhænge og fejl. Derfor er deres rapporter værdifulde for forståelsen af, hvordan borgere og pårørende oplever kommunens leverancer. Der er derfor både lokalt og nationalt fortsat fokus på at udbrede kendskabet til rapporteringsmuligheden for borgere og pårørende. Lokalt via kommunens hjemmeside og en pjece, som Frederiksberg Kommune har udarbejdet, og nationalt via en kampagne fra efteråret 2018 jf. bilag 2

Antallet af rapporter i 2018

Af den nationale årsberetning for 2018 fremgår det, at der blev sagsafsluttet 195.173 utilsigtede hændelser i Danmark jf. bilag 2. Frederiksberg Kommune har i samme tidsrum modtaget 1436 rapporter om utilsigtede hændelser jf. bilag 1.

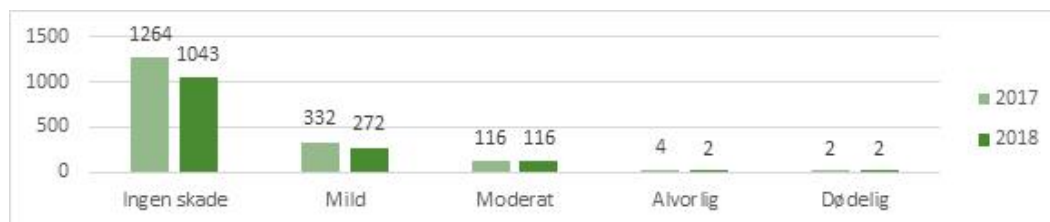
Skadekategori

Tabel 1: Opgørelse over alvorlighedsgraden af utilsigtede hændelser i Frederiksberg / hele landet i 2017 og 2018

Skadekategori	Frederiksberg 2017	Frederiksberg 2018	Hele landet 2017*	Hele landet 2018*
Ingen	73,6%	72,6%	64,0%	66,9%
Mild	19,3%	18,9%	26,8%	24,7%
Moderat	6,8%	8,0%	8,1%	7,4%
Alvorlig	0,1%	0,2%	1,0%	0,9%
Dødelig	0,2%	0,1%	0,1%	0,1%
	100% (n= 1.719)	100% (n= 1.436)	100% (n= 211.873)	100% (n=195.173)

*Hændelser fra alle landets kommuner

Figur 1: Hændelsernes betydning for borgerne

Som det fremgår af tabel 1 og figur 1, sikrer ledelsens og medarbejdernes konstante fokus på patientsikkerhed og dermed god kvalitet i levering af indsatserne, at den utilsigtede hændelse kun i sjældne tilfælde har en direkte påvirkning af borgeren. Selv i de hændelser, der kategoriseres som værende alvorlige, kan der også være andre faktorer, der spiller ind og som kan påvirke hændelsens udfald. Rapportering af utilsigtede hændelser foregår uden sanktioner, men med læring for systemet, som her skal forstås som den enkelte arbejdsplads. I det følgende gennemgås de 5 skadekategorier.

Ingen skade: 72,6 % af hændelserne medfører ikke nogen skade for borgerne. For sammenligningens skyld, så ligger det nationale tal på 66,9 %. Langt de fleste hændelser opdages inden, de har medført gener for borgeren og viser, at medarbejderne kontrollerer deres leverancer før udførelse. Nær-ved hændelserne afspejles således her.

Mild skade: 18,9 % af hændelserne medfører mild skade for borgerne, som typisk dækker over blå mærker og hudafskrabninger efter fald. På landsplan er dette tal 24,7 %.

Moderat skade: 8,0% af hændelserne medfører moderat skade for borgerne, der dækker over forbigående skade, som kræver behandling hos praktiserende læge, øget plejeindsats eller indlæggelse på hospital. På landsplan er dette tal 7,4%. Disse skader er som oftest skader efter fald, hvor behandling eller indlæggelse bliver nødvendig pga. en flænge eller mistanke om knoglebrud.

Alvorlig skade: 0,2 % af hændelserne klassificeres som værende alvorlig. Dette tal er 0,9 % på landsplan. Disse 3 hændelser dækker over manglende rettidig reaktion på bevidsthedsvækkelse hos en borger, utilstrækkelig overvågning af akut syg borger og indlæggelse af borger, der har fået anden borgers medicin.

Dødelig udgang: I 0,1 % af hændelserne døde borgerne i tilknytning til hændelserne. Her ligger Frederiksberg på linje med det nationale resultat. En beboer på plejecenter fik alvorlige forbrændinger ved brand affødt af rygning og døde efterfølgende på hospitalet. En borger, der opholdt sig på herberg blev fundet død på badeværelset, efter indtagelse af stoffer.

Der udarbejdes altid Hændelsesanalyser, hvor udfaldet er alvorligt for borgeren. Disse analyser fremgår af ”Årsrapport 2018 Patientsikkerhed” jf. bilag 1.

Tabel 2: Fordeling på lokationer.

Fordeling på lokationer	2017	2018
Plejeboliger	1307	930
Hjemmesygeplejen	108	119
Hjemmeplejen	145	76
Sociale botilbud	57	105
Træning	93	196
Andet	9	10
I alt	1719	1436

Af tabel 2 fremgår det, at af de 1436 rapporterede utilsigtede hændelser, er 930 rapporteret af kommunens plejeboliger, 119 og 76 af hhv. hjemmesygepleje og hjemmeplejen, 105 af de sociale botilbud og 196 af træningsområdet.

Det faktum, at der leveres flest sundhedsindsatser i plejeboligerne, er årsag til, at de er ”topscorer”. I de sociale botilbud ses en stigning i antallet af rapporter, hvilket kan tilskrives bevidstheden om at få rapporteret de hændelser, der opstår.

Hvad rapporteres der om

De hyppigste hændelser (681) er medicineringsfejl. Her henledes opmærksomheden igen på, at "nærved" hændelser også skal rapporteres. Dette betyder, at der i mange tilfælde er rettet op på medicinfejlen i tide, så borgeren får den ordinerede medicin. De rapporterede medicinhændelser handler for 73 %'s vedkommende om medicin, der ikke bliver givet til tiden. 19 % af hændelserne skyldes fejl i ophældningen af medicinen. De resterende 8 % af hændelserne omhandler fejl ved medicinbestilling og receptkontrol. Den næst hyppigste hændelseskategori er patientuheld (568), som primært dækker over faldhændelser. Alle hændelserne kan ses i grafen over hændelser s. 5 i Frederiksberg Kommunes "Årsrapport 2018 patientsikkerhed." jf. bilag 1.

Metoder til at minimere de utilsigtede hændelser til gavn for borgerne

Hvert år udarbejdes "Årsrapport for patientsikkerhed" (bilag 1) i Frederiksberg Kommune med dels en redegørelse for de utilsigtede hændelser, og dels et afsnit om, hvad der gøres fremadrettet for at minimere de utilsigtede hændelser. En moden patientsikkerhedskultur, der er åben om fejl, skal løbende understøttes ledelsesmæssigt og italesættes som den lærende organisation, hvor rapportørerne oplever respekt og, at deres rapporteringer bruges aktivt til forebyggelse. I Frederiksberg Kommune får ledere og risikokoordinatorer for de respektive områder automatisk tilsendt en samlet liste over sidste måneds rapporterede utilsigtede hændelser, hver den 1. i måneden. På baggrund heraf, drøftes hændelserne på faglige møder, hvorefter der kan aftales afprøvning af kvalitetsforbedrende tiltag, der øger patientsikkerheden.

Hændelsesanalyser

Risikomanageren tager initiativ til afholdelse af en hændelsesanalyse ved hændelser med alvorligt udfald, ved stort læringspotentiale og når flere af kommunens aktører har del i en hændelse og har behov for at drøfte snitfladeproblematikker. Formålet er at afklare om eksisterende samarbejdsaftaler mellem interne aktører i kommunen (Hjemmeplejen, de private leverandører, plejecentre, Frederiksberg Kommunes Døgnrehabiliteringsenhed (FKD), Visitationen) er sikre og sammenhængende. I forbindelse med en Hændelsesanalyse bliver følgende spørgsmål besvaret: 1) Hvad skete der? 2) Hvordan kunne det ske? 3) Hvilken læring er der kommet ud af det? og 4) Hvad skal der ændres på? Der har i 2018 været afholdt 6 hændelsesanalyser, hvis indhold beskrives nærmere i kommunens årsrapport (Bilag 1)

I Sikre Hænder

Den proaktive tilgang til patientsikkerhedsarbejdet har fyldt meget via Frederiksberg Kommunes deltagelse i projekt "I Sikre Hænder", som nu er overgået til et egentlig program. I korte træk er formålet med indsatsen, at den rigtige borger, får den rigtige pleje/ behandling, på det rigtige tidspunkt, hver gang. Der arbejdes med gode standarder via 4 pakker: tryksårspakken, medicinpakken, faldpakken og infektionspakken. Medarbejderen får gennem deltagelse i daglige tavlemøder indsigt i at arbejde systematisk med tjeklisteværktøjer og skal dagligt reflektere over egne og andres indsamlede observationer. Hvis en beboer f.eks. har tabt sig 2 kg på en måned, vil dette blive analyseret i forhold til mulig opstået sygdom, dårlig tandstatus eller andre forhold, der medfører nedsat ernæringsindtagelse. Arbejdet med at skabe en bevidst patientsikkerhedskultur i Frederiksberg Kommune har været i gang siden 2011 og det ses nu, at rapportering af utilsigtede hændelser er blevet bredt yderligere ud, som følge af I I Sikre Hænder deltagelsen. Der er således mange aktiviteter i Frederiksberg kommune for at tænke forbedringsfokus ind i arbejdsgangene.

Økonomi

Sagen har ingen bevillingsmæssige konsekvenser.

Borgmesterpåtegning

Nej

Behandling

Ældre- og Omsorgsudvalget og Socialudvalget den 12. august 2019.

Bilag

Bilag 1: Årsrapport 2018 Patientsikkerhed

Bilag 2: Dansk Patientsikkerhedsdatabase Årsberetning 2018